

Knolcyperus: Een Invasieve Plantensoort

<https://www.youtube.com/watch?v=bn2TqOq6aWI>

Meer en meer planten- en diersoorten verspreiden zich buiten hun normale biotoop. Dit gebeurt door menselijk handelen en door de klimaatverandering. Sommige van deze exoten zijn ongevaarlijk, maar andere soorten vormen een bedreiging voor onze biodiversiteit omdat ze geen natuurlijke vijanden hebben. In deze tekst gaan we dieper in op de bestrijding van de Knolcyperus.

Oorsprong en verspreiding

Knolcyperus komt oorspronkelijk uit Afrika en verspreidt zich via Zuid-Europa tot in onze contreien. Knolcyperus is een invasief, grasachtig, zeer hardnekkig onkruid dat meer en meer voorkomt in Vlaanderen. Het onkruid is heel moeilijk te bestrijden omdat het ondergrondse knolletjes aanmaakt die jarenlang kunnen overleven. De plant kan zich heel snel vermenigvuldigen via uitlopers en knolletjes, waardoor de haard van besmetting heel vlug groot wordt en er natuurlijk een groot opbrengstverlies ontstaat.

Gevolgen voor landbouwbedrijven

De aanwezigheid van Knolcyperus kan grote gevolgen hebben voor het teeltschema van landbouwbedrijven. Het teeltverbod van wortel-, bol- en knolgewassen op percelen besmet met Knolcyperus is opgenomen in de conditionaliteit. Op zich stond het teeltverbod van wortel-, bol- en knolgewassen reeds in IPM sinds 2016.

In dit kader spreken we van een **besmet perceel als er meer dan 10 vierkante meter besmet is met Knolcyperus**. Wie het teeltverbod niet respecteert, kan een conditionaliteitssanctie oplopen. Concreet betekent dit een mindering van de Europese steun.

Op percelen die besmet zijn met Knolcyperus ben je als landbouwer **vrijgesteld van de verplichting om aan gewasrotatie te doen**, op voorwaarde dat het perceel in de verzamelaanvraag bekend is als een perceel dat besmet is met Knolcyperus. Door deze vrijstelling is chemische bestrijding van Knolcyperus in maïs mogelijk.

Herkenning van Knolcyperus

Maar hoe herken je de Knolcyperus? Knolcyperus heeft een aantal typische kenmerken die je vrij vlot kunt herkennen.

- Enerzijds is er het **roze voetje** aan de plant, wat heel typisch is.
- De plant vormt ook **zijwaartse wortels** en
- heeft een **glanzende bladstructuur**.
- De **bladen voelen ook een beetje vettig** aan.

- Ook heel typisch is dat **alle bladeren vanuit de basis** gevormd worden - ze vertrekken dus allemaal samen.

Het meest typische kenmerk is eigenlijk het knolletje dat ook zorgt voor de overlevingsstructuur van de Knolcyperus jarenlang in het veld. Een knolletje kan vrij klein zijn, maar dat kan ook vrij uitgebreid zijn, van enkele millimeters tot zelfs een centimeter of meer in diameter.

Uitlopers die op hun beurt nog eens kunnen uitlopen, en zo kan je van één plant per jaar tot zo'n 2000 extra knolletjes komen.

Onderzoek en bestrijding

Sinds 2015 is de regelgeving daaromtrent Vlaamse materie en is deze opgenomen in de IPM-maatregelen. "**We zijn van een meldingsplicht federaal gegaan naar een bestrijdingsplicht Vlaams.**"

Er is een teeltverbod van wortel-, bol- en knolgewassen op besmette percelen.

Als eigenaar let je best als je wilt verpachten voor seizoenpacht aardappelen, uien.

Preventieve maatregelen

- De allerbelangrijkste maatregel is **het verbod op de teelt van bol-, wortel- en knolgewassen respecteren.** Dit is zeer belangrijk omdat vanuit de meeste verspreiding van knollen gebeurt via het rooien van deze gewassen.
- Daarnaast is het ook belangrijk om bijvoorbeeld **de herkomst van compost of van stalmest** goed na te kijken als er een vermoeden zou zijn van risico op besmetting.
- Vervolgens ook **zeer goed opletten bij het gebruik van machines.** In de eerste plaats rooimachines, maar ook grondbewerkingsmachines zoals een rotores of een ploeg bijvoorbeeld. Het beste is om deze machines als laatste in te zetten op een besmet perceel. De machines moeten ook altijd goed gereinigd worden.
- Tenslotte moet er ook zeker aandacht besteed worden aan **reststromen uit de industrie** bijvoorbeeld, of bij het gebruik van aanvoergrond, omdat dat ook een mogelijke bron van Knolcyperus kan zijn.

Curatieve maatregelen

Bij Knolcyperus is het belangrijk om te beseffen dat de grote methode niet bestaat. Als je een succesvolle bestrijding van Knolcyperus wilt bekomen, zal er altijd een combinatie van meerdere maatregelen nodig zijn.

Het is ook belangrijk om te beseffen dat je een Knolcyprus-besmetting, zeker een zware besmetting, **niet zal kwijt zijn na één jaar.** Het is altijd een werk van lange adem.

- Bij de bestrijding van Knolcyperus is het belangrijk om altijd te kijken **in welk bladstadium de plant zich bevindt**. Het is uiterst belangrijk om de bestrijding altijd uit te voeren voordat de plant begint met de vorming van nieuwe dochterknolletjes.
 - In het voorjaar, laat ons zeggen tot en met de maand juli, moet die bestrijding gebeuren **voor het achtbladstadium**, anders zal de plant knolletjes beginnen vormen.
 - Eerder naar het najaar toe, vanaf augustus ongeveer, zal de plant eerder beginnen met de vorming van dochterknolletjes. Dit door de korter wordende dagen. Vanaf augustus raden we aan om al te behandelen **voor het vijfbladstadium**.

Het bladstadium kan je eenvoudig bepalen door de bladeren van de Knolcyperus te tellen.

Bestrijdingsmethoden

Er zijn zeker enkele curatieve maatregelen tegen Knolcyperus. Je kunt daarbij denken aan mechanische technieken, aan thermische technieken, maar bijvoorbeeld ook aan chemische technieken.

1. Mechanische technieken

Als we kijken naar mechanische technieken, dan zien we dat er bijvoorbeeld enkele mogelijkheden zijn op een zwarte braak. **Zwarte braak** is de techniek waarbij men gedurende een langere periode de grond zwart zal houden. Daarbij zal men elke vorm van onkruid verwijderen. Dit betekent dat telkens als een Knolcyperus-scheut bovenkomt, men zal trachten die scheuten te verwijderen. Dit kan op meerdere manieren:

- bijvoorbeeld door met een machine over het perceel te gaan (bijvoorbeeld een schijveneg),
- door het gebruik van glyfosaat of
- door een alternatieve techniek zoals elektrocutie.

2. Chemische bestrijding

Er zijn zeker enkele chemische mogelijkheden om Knolcyperus te bestrijden. In de eerste plaats denken we daarbij aan de maïsteelt waarbij gebruik gemaakt wordt van de actieve stoffen mesotrione, pyridaat en petoxamide. Deze actieve stoffen zijn erkend in het na-opkomststadium van de maïs, in de vroege na-opkomst. Daarbij gaat men aanraden om twee behandelingen uit te voeren:

- een eerste behandeling in het **driebladstadium** van de maïs en dan een tweede behandeling in het acht- tot tienbladstadium van de maïs.
- Bij de tweede behandeling is het zeker aan te raden om de techniek van de onderbladbespuiting te gebruiken.

Wanneer we knolcyperus gaan bestrijden als hij al opgekomen is, zijn er twee belangrijke zaken die je in acht moet nemen: **één - voldoende water, en twee - een uitvloeier gebruiken.** Op die manier kunnen we ervoor zorgen dat het product, of de combinatie van producten, goed aan de knolcyperus blijft kleven en zo zijn werk goed gaat doen.

Hoe dan ook is de beteugeling van de knolcyperus een werk van vele jaren. "Wij kunnen de knolcyperus afschroeien... **Die gaat wel ros worden, maar het knolletje zal niet doodgaan.** Sommige boeren denken dat als we enkele malen die behandelingen doen, dat die knolcyperus weggaat. Het enige wat we doen is de knolcyperus een paar keer per jaar afbranden met de sproeistoffen, waardoor hij minder zal vermenigvuldigen."

Knolcyperus is niet zoals andere onkruiden dat je één keer behandelt of twee keer behandelt en het is weg. We hebben op dit moment geen enkele techniek die dit in één keer doet. Het is gewoon een werk van lange adem, van volhouden. Elk jaar de nodige maatregelen heel consequent nemen.

Maaïen en begrazen

Ook door regelmatig te maaïen kan de landbouwer de Knolcyperus in bedwang houden. Op praktijkpercelen hebben onderzoekers gezien dat intensief maaïen wel kan leiden tot een zekere reductie aan Knolcyperus. **Met intensief maaïen bedoelen we dat er minstens vier maaibeurten op een jaar gebeuren,** en dit op goed bemeste graslanden. In dat geval zien we dat er reducties tot 20 à 30% mogelijk zijn.

Het is wel belangrijk om dat intensieve maaischema - dus minstens vier maaibeurten per jaar - goed aan te houden. **Bij een minder intensief maaischema of bij een meer open grassode zien we dat er zelfs een toename aan Knolcyperus mogelijk is.**

Daarnaast is er ook nog de optie van begrazen. Bij begrazen zien we dat een intensieve begrazing door **korte grazers, bijvoorbeeld schapen of paarden,** ook hele mooie reducties aan Knolcyperus kan opleveren.

Meer informatie

Wil je meer weten over Knolcyperus? Surf naar

www.vlaanderen.be/landbouwknolcyperus of mail je vraag naar info@lv.vlaanderen.be.